

Koncepcja alegorii Waltera Benjamina

Mateusz Palka

Koncepcja alegorii Waltera Benjamina



Wydawnictwo Naukowe Scholar
Warszawa 2026

Recenzje:

prof. dr hab. Roman Kubicki

dr hab. Leon Miodoński, prof. UWr

Redakcja i korekta: Marek Gurba

Projekt okładki: Maryna Wiśniewska

Zdjęcie Waltera Benjamina dzięki uprzejmości Leo Baeck Institute,
New York, fot. Germaine Krull, 1927

Zdjęcie autora – fot. Małgorzata Skotnicka-Palka

ISBN 978-83-68091-63-2

Copyright © 2026 by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa

Copyright © 2026 by Mateusz Palka

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Dystrybucja ATENEUM

www.ateneum.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (Jerzy Łazarski)

Wydrukowano w Polsce

Spis treści

Wstęp	7
Stan badań	20
Rozdział I	
Źródło dramatu żałobnego w Niemczech, czyli puste ręce alegorii	37
1. Teoria języka	37
1.1. Znaczenie języka w dramacie żałobnym i tragedii	37
1.2. O języku w ogóle i o języku człowieka	38
1.3. Zadanie tłumacza	42
2. <i>Źródło dramatu żałobnego w Niemczech</i>	44
2.1. O krytyce poznania	46
2.1.1. Traktat, mozaika	46
2.1.2. Pojęcia i idee	48
2.1.3. Niemiecki dramat żałobny	52
2.2. Dramat żałobny i tragedia	54
2.2.1. Bezsilny suweren żałobnego dramatu	55
2.2.2. Teologiczna sytuacja epoki	60
2.3. Alegoria i dramat żałobny	64
2.3.1. Symbol i alegoria	64
2.3.2. Symbol i mit	76
2.3.3. Alegoria a konwencja	77
2.3.4. Alegoria a mit	83
2.3.5. Alegoryczne ujęcie historii jako ruiny	86
2.3.6. Melancholia	91
2.3.7. Pismo a język	98
Rozdział II	
Intencja alegoryczna Baudelaire'a	103
1. Nowe wyzwania dla alegorii	103
2. Moderna	109

2.1. Baudelaire, czyli nowoczesność	109
2.2. Towar znakiem nowoczesności	117
3. Baudelaire – alegoryk	120
3.1. Szok i wygaszenie pozoru.	120
3.2. Ambiwalencje Baudelaire’a. Alegoria możliwością ratunku	127
3.3. Kwestia pamięci u Baudelaire’a	130
3.4. Heroizm, czyli moderna i antyk	135
3.5. Postęp i katastrofa	137
3.6. Obraz zastygłego niepokoju	139
Rozdział III	
<i>Pasaże, alegoryczna rujnacja</i>	143
1. Zadania historyka	143
2. Alegoria <i>Pasaży</i>	161
2.1. Historyczne przebudzenie	161
2.2. Cytat i zbawienie	163
2.3. Alegoryczny szok	166
2.4. Nieustanna walka z mitem	168
Zakończenie	175
Bibliografia	181
Summary	186
Indeks osobowy	188